

Z., 3 grudnia 2015r.

Sygn. akt: II K 82/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Rejonowy w Złotoryi, Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący - SSR Kazimierz Leżak

Protokolant – Anna Miernicka

w obecności oskarżyciela Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Złotoryi

L. T.

po rozpoznaniu 3 grudnia 2015 roku

sprawy **G. D.**

syna T. i A. z domu K.

ur. (...) w B.

oskarżonego o to, że:

I. w dniu 20 marca 2013 roku w Krzywej rejonu (...) działając wspólnie i w porozumieniu poprzez wyłamanie drzwi wejściowych do mieszkania wdarł się do jego wnętrza i wbrew żądaniu P. S. i M. C. nie opuścił powyższego mieszkania, czym działał na szkodę P. S. i M. C.,

tj. o czyn z art. 193 k.k.,

II. w dniu 20 marca 2013 roku w Krzywej rejonu (...) działając wspólnie i w porozumieniu w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności stosował przemoc fizyczną poprzez zadawanie uderzeń rękoma i nogami po całym ciele oraz groził pozbawieniem życia i uszkodzeniem ciała P. S., przy czym ze względu na siłę i umiejscowienie uderzeń naraził pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, czym działał na szkodę P. S.,

tj. o czyn z art. 191 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

I. uznaje oskarżonego G. D. za winnego popełniania zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie II części wstępnej wyroku przy czym ustala, że oskarżony działał w celu zmuszenia P. S. do wydania pieniędzy A. K., o których sądził, że są własnością A. K., a nadto działał wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami tj. przestępstwa z art. 191 § 1 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 37a k.k. wymierza mu karę 1 roku ograniczenia wolności polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;

II. na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. umarza postępowanie wobec oskarżonego o czyn opisany w punkcie I części wstępnej wyroku i w tym zakresie kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa;

III. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzeka wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci nawiazki na rzecz pokrzywdzonego P. S. w wysokości 500 zł;

IV. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zalicza oskarżonemu na poczet orzeczonej kary ograniczenia wolności okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania od 22.10.2015r. do 3.12.2015r. przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dniom kary ograniczenia wolności;

V. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym wymierza mu opłatę w kwocie 180 zł.

II K 82/14

UZASADNIENIE

Stosowanie do wniosku uzasadnienie ogranicza się do przedstawienia motywów w zakresie rozstrzygnięcia co do zarzuczonego oskarżonemu G. D. czynu z art. 193 k.k.

I. Sąd uznał, że w zakresie zarzuczonego oskarżonemu G. D. w akcie oskarżenia przestępstwa z art. 193 k.k. (pkt I a/o), opisanego w pkt I części wstępnej wyroku, zachodzi ujemna przesłanka procesowa opisana w art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.

Zgodnie z powołanym przepisem, stanowiącym podstawę rozstrzygnięcia w omawianym zakresie, nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie. W doktrynie procesu karnego (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467, LEX 2014, teza 15 do art. 17, LEX; B. Nita-Światłowska (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Pod red. J. Skorupki, Warszawa 2015, teza 1 i 7 do art. 607e, Legalis; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 468-682. Tom III. Wyd. 4, Warszawa 2012, teza 15 do art. 607e, Legalis) oraz w orzecznictwie sądowym (vide: wyrok SN z 9 maja 2011 r., V KK 135/11, LEX nr 794538; wyrok SN z 3 września 2009 r., V KK 141/09, OSNKW z 2010 r., z. 2, poz. 15) zgodnie przyjmuje się, że jedną z owych „innych okoliczności wyłączających ściganie” jest ograniczony zakres przekazania w trybie Europejskiego Nakazu Aresztowania (dalej powoływany jako (...)).

Zgodnie z art. 607e § 1 k.p.k. osoby przekazanej w wyniku wykonania (...) nie można ścigać za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania, ani wykonać orzeczonych wobec niej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności.

Zdaniem Sądu w odniesieniu do czynu z art. 193 k.k., zarzuczonego oskarżonemu, zachodzi wskazana ujemna przesłanka procesowa z podanych poniżej powodów.

II. G. D. został oskarżony o dwa przestępstwa: z art. 193 k.k. (pkt I a/o) oraz z art. 191 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (pkt II a/o).

Postanowieniem z 26 marca 2014 r. w sprawie II K 761/13 (pierwotna sygnatura sprawy) Sąd Rejonowy w Złotoryi wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę G. D., a nadto zastosował wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 1 miesiąca od dnia zatrzymania oraz zarządził poszukiwania go listem gończym (k. 5).

Sąd Okręgowy w Legnicy postanowieniem z 13 czerwca 2014 r. (sygn. akt III Kop 89/14) wydał (...) wobec G. D. w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie II K 82/14 (poprzednia sygnatura IIK761/13), co do czynu z art. 191 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., (omyłkowo podano art. 190 § 2 k.k.), natomiast odmówił wydania (...) w stosunku do czynu z art. 193 k.k. (k. 37).

G. D. został zatrzymany na terenie Belgii, skąd 22 października 2015 r. przekazano go na terytorium Polski (k. 64). Wobec oskarżonego wdrożono środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, zastosowany postanowieniem z 26 marca 2014 r. w sprawie II K 761/13 (k. 96).

Postanowieniem z 30 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Złotoryi przedłużył stosowanie tymczasowego aresztowania wobec G. D. na okres kolejnego miesiąca, tj. do 22 grudnia 2015 r. (k. 91).

Na rozprawie 3 grudnia 2015 r. oskarżony G. D. nie zrzekł się korzystania z zasady specjalności w trybie art. 607e § 3 pkt 7 k.p.k. (k. 112).

Mając na uwadze przedstawioną sytuację faktyczno-procesową oskarżonego G. D. w zakresie zarzuconego mu przestępstwa z art. 193 k.k. Sąd uznał, że zachodzi przeszkoda procesowa do kontynuowania postępowania o wskazane przestępstwo, opisana w art. 17 § 1pkt 11 k.p.k., polegająca na obowiązywaniu zasady specjalności, ograniczającej możliwość ścigania osoby wydanej na podstawie (...) w celu prowadzenia wobec niej postępowania karnego.

III. Sąd rozstrzygając w przedmiocie czynu z art. 193 k.k. miał na uwadze treść art. 607e § 3 k.p.k., regulującego wyjątki od obowiązywania zasady specjalności, umożliwiające kontynuowanie postępowania o czyny nie objęte (...) (poza zasygnalizowanym już brakiem wyłączenia zasady specjalności z art. 607e § 3 pkt 7 k.p.k.).

Analizując uregulowane w powołanym przepisie wyjątki od zasady specjalności Sąd uznał, że żaden z owych wyjątków nie pozwala na kontynuowanie postępowania w zakresie zarzuconego G. D. przestępstwa z art. 193 k.k. i wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia co do tego przestępstwa. Jest tak z następujących powodów.

Na wstępie wskazać trzeba, że poza polem rozważań Sąd pozostawił odstępstwa od zasady specjalności wskazane w przepisach art. 607e § 3 pkt: 1 k.p.k. (państwo wykonania (...) nie złożyło oświadczenia opisanego w tym przepisie), 3 k.p.k. (przepis ten dotyczy etapu związanego z wykonaniem kary, vide: uchwała SN z 24.11.2010 r., I KZP 19/10, OSNKW 2010, z. 12, poz. 103), 4 k.p.k. (wobec oskarżonego stosowano tymczasowe aresztowanie, vide: uchwała z 24.11.2010 r., I KZP 19/10), 5 k.p.k. (czyn z art. 193 k.k. jest zagrożony karą pozbawienia wolności) i 6 k.p.k. (oskarżony nie wyraził zgody na przekazanie i nie zrzekł się zasady specjalności), gdyż sytuacje opisane w owych przepisach nie zachodziły w niniejszej sprawie.

Rozważeniu podlegały jedynie wyłączenia zasady specjalności ujęte w art. 607e § 3 pkt 2 i 8 k.p.k.

W pierwszej kolejności podnieść trzeba, że umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. nie tworzy stanu rzeczy osądzonej w zakresie czynu, którego taka decyzja procesowa dotyczy. Jest to bowiem jedynie rozstrzygnięcie formalne, które nie prowadzi do konsumpcji skargi publicznej w zakresie objętym umorzeniem. Stanowi jedynie wyraz przeszkody procesowej do kontynuacji postępowania, która zaistniała dopiero po wniesieniu skargi publicznej (aktu oskarżenia). Umorzenie postępowania nie stoi zatem na przeszkodzie do ścigania sprawcy tego przestępstwa - o ile zaistnieją prawne i faktyczne podstawy.

Analizując odstępstwo od zasady specjalności wskazane w art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k. godzi się wskazać, że aktualizuje się ono dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania. Prima facie, w przedmiotowej sprawie omawiane wyłączenie zasady specjalności należałoby wziąć pod uwagę po uprawomocnieniu się zapadłego w sprawie wyroku z 3 grudnia 2015 r. i dalszych 45 dni (wobec oskarżonego orzeczono karę ograniczenia wolności oraz uchylono stosowanie tymczasowego aresztowania). Zdaniem Sądu, wyłączenie stosowania zasady specjalności z art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k. nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż musi dojść do uprawomocnienia się orzeczenia **w tej sprawie** (podkr. SR), a zatem także w odniesieniu do czynu nieobjętego (...) (poprzez wydanie orzeczenia formalnego o umorzeniu postępowania, gdyż – jak wskazano – rozstrzygnięcie to nie skutkuje stanem res iudicata). Rozstrzygnięcie o całej sprawie kończy postępowanie przed sądem, ergo skutkuje brakiem przedmiotu rozstrzygnięcia.

Nie można też przyjąć stanowiska, aby sąd rozpoznający sprawę o te czyny objęte aktem oskarżenia, które nie zostały objęte (...), wyłączył na podstawie art. 34 § 3 k.p.k. do odrębnego rozpoznania celem upływu okresu, o jakim mowa w art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k. Sprawa o czyn nieobjęty (...) (in concreto z art. 193 k.k.) musiałaby zostać od razu zawieszona, choć taka decyzja nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach. Upływ okresu 45 dni nie jest możliwy do przewidzenia. Nie jest bowiem możliwe ściśle określenie terminu uprawomocnienia się orzeczenia. Tym samym nie jest możliwe kontynuowanie postępowania, co wymagałoby właśnie jego zawieszenia. Tymczasem w sprawie

wyłączonej do odrębnego rozpoznania nadal zachodziłaby ujemna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 607e § 1 k.p.k., zaś wyłączenie zasady specjalności nie nastąpi. To z kolei nakazuje umorzyć postępowanie zgodnie z treścią art. 17 § 1 k.p.k. Rzecz bowiem w tym, iż przepis ten określa bezwzględnie treść orzeczenia – poza jednym wyjątkiem. Przepis art. 17 § 2 k.p.k. jako względną określa wyłączenie ujemną przesłankę procesową w postaci braku wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej. W takiej sytuacji zgodnie z art. 17 § 2 k.p.k. do chwili otrzymania wniosku lub zezwolenia władzy, od których ustawa uzależnia ściganie, organy procesowe dokonują tylko czynności nie cierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy wniosek będzie złożony lub zezwolenie będzie wydane. W przypadku negatywnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. nie ma możliwości kontynuowania postępowania celem jej usunięcia.

Zauważyć należy też, że powody zawieszenia postępowania mają charakter przeszkód faktycznych, chyba że przyczyny zawieszenia określa inna norma i wówczas przyczyny tam określone mogą mieć charakter inny niż faktyczne. Przepisy dotyczące podstaw prowadzenia postępowania w związku z przekazaniem osoby w wyniku (...) nie wprowadzają szczególnej podstawy zawieszenia postępowania.

Reasumując, zdaniem Sądu nie jest możliwe wyłączenie na podstawie art. 34 § 3 k.p.k. do odrębnego rozpoznania sprawy o jeden z czynów tego samego oskarżonego, który nie został objęty (...) celem upływu okresu, o jakim mowa w art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k., gdyż brak jest podstaw do zawieszenia sprawy wyłączonej do odrębnego postępowania, celem aktualizacji okoliczności wyłączającej zasadę specjalności. Wyłączenie zasady specjalności, określone w art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k., dotyczy bowiem sytuacji jaka nastąpi po prawomocnym zakończeniu postępowania jako całości, w tym także co do czynów nieobjętych (...), zaś brak skutku w postaci res iudicatae co do umorzonej części postępowania pozwole na ściganie oskarżonego za czyny nieobjęte (...) (o ile zaistnieją prawne i faktyczne podstawy do ścigania).

Negując opisany powyżej sposób procedowania sądu wskazać dodatkowo trzeba na to, że sporny pozostaje sam moment, od jakiego należy liczyć termin 45 dni, o jakim mowa w art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k. Choć przepis ten wskazuje na datę uprawomocnienia się orzeczenia, to jednak wiąże skutki prawne upływem 45 dni od momentu możliwości opuszczenia terytorium RP przez osobę przekazaną (oskarżonego). Jak wskazuje się doktrynie procesu karnego przy ocenie owej możliwości należy uwzględnić, czy brak było przeszkód technicznych do wyjazdu, czy nie zachodziły przeszkody natury losowej, np. ze względu na stan zdrowia, stan siły wyższej lub inne stany nadzwyczajne, jak również konieczność opieki nad członkiem rodziny całkowicie jej pozbawionym. Powstanie przeszkody w czasie biegu terminu 45 dni powoduje jego przerwanie, a po ustaniu przeszkody zaczyna on biec od nowa. Nadto podnosi się, że pewne wątpliwości wiążą się ze środkami probacyjnymi oraz karą ograniczenia wolności (podkr. SR). Wskazuje się, że warunkowe umorzenie postępowania, orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub też warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonania kary pozbawienia wolności należy uznać za przyczyny uniemożliwiające opuszczenie terytorium RP w rozumieniu art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k., skoro w okresie próby na skazanego zazwyczaj nałożone są pewne obowiązki, włącznie z dozorem kuratora, a przy tym cały czas istnieje możliwość podjęcia umorzonego postępowania, zarządzenia wykonania kary lub odwołania warunkowego zwolnienia. Takie negatywne konsekwencje dla osoby przekazanej może pociągnąć za sobą chociażby uchylanie się od dozoru kuratora lub wykonania nałożonych obowiązków probacyjnych (zob. art. 68 § 2 i art. 75 § 2 k.k., art. 160 § 1 k.k.w.). Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku kary ograniczenia wolności (podkr. SR), jeżeli skazany został zobowiązany do wykonywania pracy wskazanej przez sąd lub oddany pod dozór kuratora (zob. art. 65 k.k.w.). Stąd też termin 45 dni należy w takich przypadkach liczyć od dnia, w którym upłynął okres próby lub zakończono odbywanie kary ograniczenia wolności (zob. obszerną analizę S. Steinborna (w:) Komentarz aktualizowany do art. 425-673 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, red. L.K. Paprzycki, Lex, teza 14 do art. 607e k.p.k.).

Odnosząc się do wyłączenia zasady specjalności określonej w art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k. to zdaniem Sądu brak jest podstaw o charakterze prakseologicznym i ekonomicznym do wszczęcia procedury zmierzającej do rozszerzenia zakresu (...) (przepis ten ma charakter fakultatywny). Wdrożenie procedury, o jakiej mowa w owym przepisie, wymaga wielu działań o charakterze procesowym, tożsamyh do tych, jakie wymagane są przy procedurze (...), które są czasochłonne i kosztowne. Niewspółmierność czasu i kosztów związanych z podjęciem procedury wystąpienia do

odpowiedniego sądu państwa wykonania nakazu o wyrażenie zgody na prowadzenie postępowania w sprawie o inne przestępstwa niż te, których dotyczyło przekazanie, nakazuje umorzenie postępowania, a wynika w szczególności z treści postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy 13 czerwca 2014 r. w przedmiocie wniosku o (...) i jego uzasadnienie - decyzja pozytywna w przedmiocie dodatkowego wniosku nie jest pewna. Jednocześnie wobec braku przeszkody procesowej w postaci rzeczy osądzonej, a nadto wobec obowiązującej obecnie zasady udziału oskarżonego w postępowaniu sądowym na zasadzie prawa, a nie obowiązku, charakteru czynu ponowne wniesienie aktu oskarżenia o czyn z art. 193 k.k. (lub zainicjowanie postępowania jurysdykcyjnego w inny sposób) – przy istnieniu prawnych i faktycznych podstaw do ścigania –wzmacnia uzasadnienie prakseologiczne i ekonomiczne umorzenia postępowania o czyn z art. 193 k.k. w tej sprawie.

IV. Podsumowując, w sprawie oskarżonego G. D. o czyn z art. 193 k.k., nieobjętego (...), nie zachodzi żadna z okoliczności wyłączających zasadę specjalności, określonych w art. 607e § 3 k.p.k. wobec czego postępowanie o ten czyn należało umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.